

Juraj MUŽINA

Vina nemaju, faši imaju: „Datja“ i „Prijatja“ Mostira svete Marie na Glavotoku u leto 1842./1843.

Juraj MUŽINA, dipl. ing.
Povijesno društvo otoka Krka, Krk
Društvo Krčana i prijatelja otoka Krka, Zagreb
Bukovački vijenac 15
HR – 10 000 Zagreb
juraj.muzina@gmail.com

UDK / UDC
27-788:025.341.1(497.5 Glavotok)(210.7 Krk)sv. Marija
Primljeno / Received: 17. X. 2023.
Prihvaćeno / Accepted: 6. XI. 2023.
Stručni rad / Professional paper
DOI: <https://doi.org/10.58173/kz.78.5>

„Kvateran datje i prijatje“ knjiga je u kojoj su zabilježeni svi izdatci i primitci samostana sv. Marije na Glavotoku, izraženi u fiorinima i karantanima. Knjiga primitaka i izdataka obiluje podacima o visini dnevnica, cijeni i količinama žitarica, drova, mesa, ribe, ulja i vina pa je pouzdan izvor za proučavanje gospodarske povijesti ovoga samostana franjevac trećoredaca i zapadnoga dijela otoka Krka. Iz broja žurnada i količine razmijenjene robe sa seljacima, ribarima i zanatlijama iz okolnih sela na Krku i Cresu vidi se koliko su o svojoj svakodnevici međusobno upućeni jedni na druge i koliko u zajedništvu nastoje osigurati ljetinu i sljedeće godine.

Ključne riječi: Mostir sv. Marie na Glavotoku, Knjiga primitaka i izdataka, faši, ulje, vino.

Uvod

Franjevci trećoredci glagoljaši od samog se početka djelovanja u našim krajevima služe hrvatskim crkvenoslavenskim jezikom i glagoljicom u bogoslužju, a hrvatskim jezikom i glagoljicom u unutarnjem poslovanju svoje Provincije. U samostanu sv. Marije na Glavotoku, kao i u ostalim samostanima franjevac trećoredaca, glagoljicom su se pisale sve propisane samostanske knjige: Knjiga posinovljenja, oblačenja, novicijata, zavjetovanja, ukapanja, zadušnica za umrlu braću i

aniversarija.¹ Pisali su „Šumarii harvatski“, gospodarske bilježnice o stoci, knjige dokumenata, inventarije (inventare) pokretne imovine, blagajničke knjige, knjige zakladnih misa i zadušnica, knjige primitaka i izdataka, knjige prošnje i intrade itd. Na hrvatskom jeziku glagoljicom su pisali zbornike, zakone i javnobilježničke zapise. Među ostalim u glagoljsku produkciju toga samostana valja ubrojiti radove Šimuna Klimantovića: *Obrednik za uporabu III. Reda sv. Franje, Mare Magnum* i *Klimantovićev zbornik II*.² Na kraju prepisanoga rituala fra Šimun 1514. piše: „*V molstiri pri svetj Mariji na glavi otoka krčkoga*“.³

Na Glavotoku je napisan i zbornik fra Antona Depopa u koji je glagoljicom i čakavskim jezikom prepisivao djela Matije Divkovića.⁴ Franjevci su glagoljicom pisali i javnobilježničke isprave (fra Bernardin Orlovičić 1568. godine⁵) i zakone (zakon o bravarima 1625. godine⁶). Raznovrsna i opsežna glagoljska produkcija ovog samostana obuhvaćala je pisanje i prepisivanje na hrvatskom crkvenoslavenskom jeziku za potrebe bogoslužja. Napisali su, među ostalim, za vlastite potrebe i *Glagoljsku gramatiku* i *Latinsko-staroslavenski rječnik*.

Osim rukopisa na Glavotoku, zahvaljujući Serafinskom tisku fra Dragutina Parčića u drugoj je polovici 19. stoljeća aktivirana tiskara opremljena glagoljičkim i latiničnim olovnim slovima.⁷

Knjiga primitaka i izdataka o kojoj je ovdje riječ posljednji je kvateran pisan na glagoljici. Kvateran se prestao pisati glagoljicom 1858. godine.

¹ Usp. GALOVIĆ 2019, 79-121.

² Usp. GALOVIĆ – MIŠKOVIĆ 2016, 269-275.

³ RUNJE 2005, 53.

⁴ RUNJE 2005, 87.

⁵ RUNJE 2005, 52.

⁶ RUNJE 2005, 81.

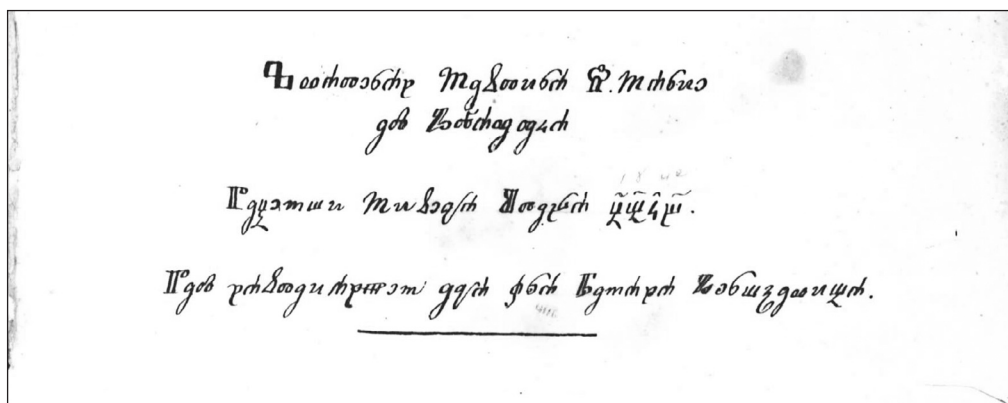
⁷ Usp. GALOVIĆ 2010, 111-114.

**KNJIGA PRIMITAKA I IZDATAKA SAMOSTANA
TREĆOREDACA SV. MARIJE NA GLAVOTOKU**

od 1842. do 1875. godine

(Arhiv provincijalata franjevacu trećoredaca, Zagreb – Ksaver)

Velika uredska knjiga od ff. 210 form. 33,2 x 25 cm uvezana u karton.⁸ Naslov na koricama: s jedne strane *Diurnim Exitus*, a na drugoj *Diurnum Introitus S. Marie de Capite*. Ima dvostruku folijaciju: sa strane izdataka 140, a sa strane primitaka 70 ff. Na strani izdataka na podstavnom listu piše glagoljicom:

Sl. 1. Glavotok, Datje

*Kvateran Mostira S. Marie
od Glavotoka*

Počemši miseca otobra 1842.

pod nastoianjem oca fra Romana Gerškovića.

Samostanska knjiga izdataka daleko je opširnija i bogatija podacima negoli knjiga primitaka. Knjiga primitaka ima manje podataka, ali ona prikazuje gospodarske temelje samostanskoga života. U samostanu sv. Marije na Glavotoku održan je 1842. godine Redodržavni zbor na

⁸ ŠTEFANIĆ 1960, 140.

kojemu je za provincijala izabran Jacinto Milohnić.⁹ Tom je prigodom pregledano stanje crkve i knjiga koje su samostani vodili u to vrijeme. Stara knjiga *Datja i prijatja*, koja je očito bila ispunjena zapisima, zaključena je te je otvorena nova knjiga koju se vodilo glagoljicom od listopada 1842. do kraja ožujka 1858. (na f. 64 izdataka), odnosno do listopada 1857. (na f. 29 prihoda). Nakon pisanja glagoljicom na hrvatskom jeziku počelo se pisati na latinskom od 1859., potom opet na hrvatskom latinicom od 1859., pa na talijanskom 1860. – 1864., na hrvatskom 1864. – 1867., pa opet na talijanskom 1867. – 1868. te na kraju latinicom na hrvatskom jeziku do zaključenja knjige 1875. godine.

Prvi dio knjige od 1842. do 1858. godine pisan je glagoljičkim kurzivnim pismom s novim duktusom, koji je nalik na latinični suvremeni kurziv. Jezik kojim se sredinom 19. stoljeća pisao taj kvateran jest čakavština kojom su još poslije Drugoga svjetskog rata govorili naši stari sa zapadnoga dijela otoka Krka. Taj dio knjige posljednji je dio opsežne glagoljske produkcije u unutaršnjem poslovanju ovoga samostana. U tim knjigama još od 16. stoljeća gvardijan (ili vikar samostana) vodi evidenciju o izdatcima i primitcima za svaki mjesec u godini. Mjesečni obračun troškova provodio se na kraju svakog mjeseca pred cijelom samostanskom zajednicom „prid fratri“, „prid fratri u refitoriju“, „prid fratri u refitoriju pod zvonac“ i sl.¹⁰

Ti su zapisi u kvateranima prekidani zapisima vizitatora. Vizitatori su obilazili samostane svake tri godine u 16. i 17. stoljeću, a u 18. i 19. stoljeću svake godine. Te su kontrole bile ili dio provincijalnog pohoda ili bi se kontrola knjiga obavljala tijekom provincijalnog kapitula. U početku se navodio samo saldo u obračunu „i osta mostir dužan gvardijanu...“ ili „ostae u avancu mostir...“, a poslije su se zapisivali i točni iznosi primitaka i izdataka. Tek se u drugoj polovici 19. stoljeća počinje u blagajnički dnevnik bilježiti i dan u mjesecu za svaku pojedinu aktivnost. Provincijali su tijekom svojih posjeta, „vižita“, imali razumijevanja za minuse u bilancama kad bi uzrok bila neplodna godina ili kakva druga nepogoda.

⁹ O. fra Hijacint Ivan Milohnić (Milohnić, 1790. – Prvić Luka, 1855.), provincijal 1833. – 1836. i 1842. – 1848. godine.

¹⁰ BADURINA 1995, 6.

Kad su gvardijani pokušavali povećati prihode neprimjerenom sječom šume, provincijal bi im, kao što je to provincijal Josip Dujmović i učinio za vrijeme „vižite“ 1865. godine (f. 43^v), zapisao u knjigu primitaka i izdataka ovakvu primjedbu:

„Pri svemu pak priporučujemo da radnja oko poglavitih dohodak ovog Mostira, što su drva i ulje, bude koristno obavljena, a navlastito da sičenje drv ne bude prikoredno i suvišno, što ne davno prošastih godina vidismo na veliku Mostirsku štetu učinjeno, a kad bi izvanredna koja potriiba prisilila, da se o tomu oznani Provincijal.“

U 19. su stoljeću godine s prihodima većima od rashoda bile iznimno rijetke, što se može naslutiti i iz zapisa u Knjizi primitaka i izdataka na f. 139, gdje, je zapisana bilanca od 1842. do 1875. godine iz koje se vidi da je u tom razdoblju primljeno 42.250, a izdano 45.679 forinti, dakle samostan je u 33 godine stvorio minus od čak 3452 forinti.

Knjiga datje i prijatje 1842. /1843.

Obrađeni su zapisi nastali od listopada 1842. do listopada 1843. godine. To je bila jedna od težih godina za franjevce trećoredce: broj se fratara u provinciji smanjio na samo dvadesetak i kao posljedica toga napuštena su dva samostana na Cresu – samostan sv. Marije na Bijaru pred Osorom 1841. i sv. Nikole na Prozinama 1843. godine. Te se godine u ovom kvateranu spominju na Glavotoku samo pet fratara: o. fra Roman Gršković, gvardijan, o. fra Bernard, o. fra Mate Jurasić, fra Ivo i možda fra Matija. Valja se podsjetiti da je početkom 16. stoljeća u tom samostanu radilo i obitavalo čak 19 fratara.¹¹ Budući da je 10. kolovoza 1836. godine samostan oštećen potresom, izvođeni su radovi na sanaciji štete.¹² Gvardijan fra Roman Gršković je u 1843. godini popravio krov na samostanu. Nabavio je 3000 kupa i 2000 klesanaca za zidanje

¹¹ IVANČIĆ 1910, 218.

¹² RUNJE 2005, 117.

(„matuni“), barku morskog pijeska („mela“) i 20 stakala za prozore. Zanimljivo je da poslovi na sanaciji štete od potresa nisu bili završeni sve do 1875. godine. Te se godine, naime, gvardijan Jacinto Buić obratio za pomoć i samom caru Franji Josipu. Car se nije ogлуšio na molbu fra Jacinta te je samostanu poslao 100 fiorina za popravak samostana.

Kvateran mostira sv. Marie od Glavotoka – Datje

Knjiga izdataka otkriva niz informacija o svakodnevici trećoredske zajednice. Uglavnom su odlazili u Rijeku i Krk, gdje su nabavljali sol, papar, meso, repu, sirak, česan, riži, paštu te platno, sukno, opremu za kuhinju i konobu, ključanicu za librariu i razni alat. Samostanska knjiga izdataka daleko je opširnija i bogatija podacima nego knjiga primitaka.

Fol. 2r

	<i>Miseca otopra 1842.</i>	<i>Fni.</i>	<i>Kni</i>
<i>Dah</i>	<i>junaku za spizu ča bi na Riku</i>	1	20
''	<i>za bul od pravde i kopiju</i>	''	36
''	<i>za 2 metle i piruni</i>		35
''	<i>za 10 funti mesa od vola i 5 od skopca</i>	1	34
''	<i>za kovat 2 motike</i>		40
''	<i>za prasca Jurasiću</i>	10	
''	<i>težakom 3 za mastit i težakinam 15 za tergat</i>	2	6
''	<i>težakom 2 ki pelaju gnog svoimu voli</i>		48
''	<i>težakinam 2 za naponevat koš</i>		12
''	<i>težakom 6 za orat svoimi voli</i>	2	24
''	<i>težakom 7 za orat z našimi voli</i>	1	24
''	<i>težaku ki pomože zadnit bačvu</i>		20
''	<i>ovčaru za postole</i>	2	20
''	<i>za 2 peče mriže</i>	7	7
''	<i>za 2 librice špaga i 4 librice mriže</i>	3	22
''	<i>za 3 funti voska</i>	2	30
''	<i>za bocuni</i>		28
''	<i>za laštre Buiću</i>		57
''	<i>žaknu Valentinu</i>		2
''	<i>težakom 2 ki idu u Veju po sirak</i>		40
''	<i>Luci gorinki</i>	2	
	<i>Učinih račun pod cvonac prid fratri u refitoriju i bi tračeno u sve</i>	41	44

Fol. 2v

	<i>Miseca novembra 1842.</i>	<i>Fni.</i>	<i>Kni</i>
<i>Dah</i>	<i>Tomažu za intimacion od peticiona</i>		.
"	<i>Buničiću za žurnad ? ki načini tratu</i>	3	44
"	<i>Kolaciu za 4 žurnad</i>	2	27
"	<i>za 3 barili vina</i>	7	30
"	<i>za česan</i>		20
"	<i>težakinam 10 ke pobiraju ulike</i>	1	
"	<i>Furlanu za ča siče 11 štrope</i>	3	40
"	<i>težakom 2 ki skopaju kumpir u Puntulokve</i>		24
	<i>Učinih račun prid fratri i bi tračeno u sve</i>	19	6
	<i>Miseca decembra 1842.</i>		
<i>Dah</i>	<i>za 50 funti pašte</i>	4	35
"	<i>za česan</i>		12
"	<i>za 20 laštre</i>	2	25
"	<i>Matu Cdol za 19 štrope</i>	6	20
"	<i>trim gorincem ki načignaju krov dva dana</i>	3	
"	<i>za 100 funti soli u Veju</i>	4	25
"	<i>za Abaciju s. Petra od Punta za leto 1842.</i>	2	36
"	<i>za kanon s. Marka</i>		57
"	<i>junaku Franu ča mu e hodilo za mito od leta 1842.</i>	4	
"	<i>za meso u Veju</i>		42
"	<i>za meso</i>		16
"	<i>plovanu Buiću za 20 funti mesa od vola</i>	1	40
"	<i>verbenčanu za 9 žurnad od ulik</i>	1	30
"	<i>za funt papra u Veju</i>		20
"	<i>za 2 funta papra u Veju</i>		22

Fol. 3r

		<i>f.</i>	<i>k.</i>
<i>Dah</i>	<i>težakinam 2 za javor čistit</i>		12
"	<i>težakom 6 za pejat gnoj i papinivat koš</i>	1	12
"	<i>težakom 2 ki pejaju gnoj sv(o)imi voli</i>		48
"	<i>težakom 5 ki oru svoimi voli</i>	2	
"	<i>težakom 6 ki oru c našimi voli</i>	1	12
"	<i>težakom 19 za pobirat ulike</i>	5	48
"	<i>Luci Gorinki za pobirat ulike</i>	2	20
"	<i>za 5 centi ripe</i>	6	
"	<i>Guržalu ca donejat ripu od Veje</i>		20
"	<i>za misu za p^r bratju</i>		25
"	<i>kolejanom dvoim</i>		40
	<i>Učinih račun prid fratri i bi tračeno u sve</i>	62	58
	<i>Miseca jenara 1843</i>		

Dah	Frankovcem ki odsiku 17 štru faš	5	40
"	Kolaciu za 2 žurnade	1	
"	za 10 piat u Veju		40
"	za 2 funta mesa		12
"	za par pulastri		30
"	za 5 funti riži		35
"	tiroležu za načinit pilu	2	
"	za dva centa soli	5	20
"	za činit ocimac u Veju		25
"	za meso u Veju		35
"	za ključarnicu od librarie		15
"	trim težakinam ke peru robu mostirsku		18
"	Frankovcu ki čini ralicu		20
"	težaku ki kopa vertal		12
	Učinih račun prid fratri i bi tračeno u sve	18	5

Fol. 3v

	Miseca febrara 1843.	<i>f.</i>	<i>k.</i>
Dah	za 8 piruni na Riku		12
"	za dušice od kandela		13
"	za sardele	1	40
"	Kergu ča donese ribu od Rike	1	
"	Keršiču za 12 žmui		48
"	za kopyat repliku od pravd z Lulićem		30
"	za 10 stari fermentuna	20	
"	za barku od navala	2	
"	Dubašljančiču mornaru	1	
"	za 2 vesla	1	30
"	za daci u od ribe	1	16
"	za 2 funte papra		32
"	za želeco od blanie		12
"	za verč		12
"	za kopun		22
"	za spicu Matu i mornaru		30
"	za manifešt		15
"	Buničiču za 4 žurnade načini tratju	1	20
"	težakinam 4 za javr sić		24
"	težakinam 4 za škaliat u novi vrtal		24
"	težakinam 4 ke su do podne škajali e od podne bob kopali		24
	Učinih račun prid fratri u refitoriu i bi tračeno u sve	33	44
	Miseca marča 1843		
Dah	Matu Cdol za jednoga skota	6	
"	Luci Cdolki za jednoga skota	5	

Fol. 4r

		f.	k.
Dah	ovčaru za mito od pet miseci	10	25
"	junaku Franu za mito od tri miseca i pol	11	
"	za 2 librice mriže	1	
"	za 5 centi kumpira	5	50
"	za star fažola	3	30
"	za odkona ulike u novi vertal	1	20
"	za 40 funti menule	2	
"	za 3 g?če mriže	7	48
"	za jednu pečtu mriže	7	
"	za 3 funta konopia		40
"	za tri funta papra		36
"	za 100 funti riži	6	
"	za 6 kandalote	8	40
"	za 53 funti bakalaja	8	40
"	za 1?9 funti riži	13	55
"	za 6 piati	5	
"	za žukvu	3	30
"	za tiroležu za lemeš	2	
"	za jedne veruge za kucia?	1	36
"	za poplati	6	
"	za sića	1	
"	za 2 karte čavli		24
"	za meju od vrić	1	36
"	za naval Dubašlančiću od 4 vrić	1	
"	Moružinu za robu ku donese		20
"	za spicu junaku		15
"	za dikčiaracion		6
"	za manifešt		15
"	Kolaciu za 3 žurnade i pol	1	45
"	za sol	5	40
"	težakom 2 ki kopaju gnoj		25
Dah	težaku ki nosi gnoj		6
"	težakom 23 ki križaju braide svoimi voli	9	12
"	težakinam 5 ke pobiraju serčiku		30
"	težakinam 6 za kopat bob		35
"	težakinam 3 za kopat biž		18
"	težakinam 2 ke čiste šporkec od ograde		12
"	težakini ka čisti žukvu		6
"	težakom 2 ki kopaju cemplju za ulike u novi vertal		24
"	težakinam 2 ke nose istu cemplju		12
"	težakom 33 ki rižu	6	36
"	težakinam 12 za čistit braidu	1	6

''	težakom 10 ki kole	1	
''	težakom 19 ki svežu braide	3	48
''	težakinam 19 ke žuntaju	1	54
''	težakom 2 ki čiste ulike u Ogradu		24
''	težaku ki gre c našimi voli		12
''	za tesat žunte	2	35
	Učinih račun prid fratri u refitoriu i bi tračeno u sve	166	18
	Miseca aprila 1843.		
Dah	za jednu dasku		23
''	za bul od šentence	3	
''	Fantu kad intima šentencu	1	
''	Hrahuriću na mesto Dolame	2	40
''	za 2 funta papra		30
''	za janca	2	34
''	za 8 funti govedine u Veju		48

Fol. 5r

		f.	k.
Dah	za 117 paš mriže za prostorice	7	48
''	za 127 funti pašte	11	51
''	za 10 funti mesa od Rike	1	
''	za 3 verše	1	30
''	za 2 železa od blagnie		30
''	za jedan bul	2	
''	štaniaru Matu	15	
''	težakom 6 ki oru cnašimi voli	1	12
''	težakom ki rižu		48
''	težakom 2 ki oborivaju svoemi voli		48
''	težakom 3 ki siu fermentun svoimi voli	1	12
''	trim ki broje fermentun		18
''	težakinam 4 ke nose cemplju za ulike		24
''	težakom 15 ki kopaju po 12 karantani	3	
''	težakom 39 ki kopaju po 15 karantani	4?	45
''	težaku ki derva peja		12
''	težakinam 10 ke pliju šenicu	1	
''	za star fermentuna	3	
''	za kognia	35	
	Učinih račun prid fratri u refitoriu i bi tračeno u sve	107	13
	Miseca maja 1843.		
Dah	za odkalcat braide	10	
''	za 2 stara fermentuna	5	
''	za camlit vriću ocimca s navlom skupa		40
''	za 50 lokarde De Pieru		25
''	za 20 funti mesa	2	
''	za teletovinu	1	5

Fol. 5v

		f.	k.
Dah	za pilu	1	
"	za 29 palic platna i pol kočevara	15	16
"	za kopiu od pravde		30
"	za 6 funti i pol govedine		39
"	za medicine	1	1
"	Škočigorki ča zgrabša i sprede 33 librice utka	3	51
"	za osnažit 55 funti vune Vodopiuki	5	
"	za 2 daske	1	12
"	za sprest 6 libric kudie	1	
"	za 6 pari pulastar	2	24
"	težakini za pere		6
"	težakom 5 ki oru sv(o)imi voli	1	35
"	težaku ki peja gnoj		12
"	težakom 5 za kopa kumpir	1	
"	težakom 6 ki oru s našimi voli	1	12
"	za ostrič ovce		30
"	Puriću za 6 žurnade	1	12
"	težakinam 59 za plit	5	54
"	za rub od oltara	3	14
"	za 2 bocuna		22
"	za 50 funti riži	1	30
"	za 2 kagniola i kotač od muškere		20
"	za 12 piruni		18
"	za klišća		20
"	Antonu Cecu za 10 baril vina	20	
	Učinih račun prid fratri u refitoriu pod cvonac i bi tračeno u sve	78	48

Fol. 6r

		f.	k.
	Miseca Juna 1843.		
Dah	za 3 stari boba	5	40
"	za janca	1	
"	za 4 funti govedine		24
"	za 13 lopiž		39
"	za kogomu lugaru	2	20
"	za budel od sardel(.)re	7	
"	za cašit brageše od Ninadića		40
"	za 4 funti konopie	1	20
"	za cahkat 52 lakta sukna	2	36
"	za 5 lakti i pol platna	1	10
"	Martinu ki kosi seno	3	5?
"	za misu		20
"	težakom 33 za kopat fermentun	6	36
"	težakom ki oru svoimi voli	4	24

''	<i>dvim ki broje cikoantin</i>		12
''	<i>težakom 15 ki pliju braidu</i>	3	
''	<i>težakinam 8 ke pobiraju sočiv i kopaju sirak</i>		48
''	<i>težaku ki tuče bob</i>		12
''	<i>težakinam 6 ke meju</i>	1	
''	<i>težakinam 11 ke žaniu</i>	1	6
''	<i>težaku ki veže snopi</i>		12
''	<i>za platno od brageš Purića ovčara</i>		39
	Učinih račun prid fratri i bi tračeno u sve	45	6
	Miseca luê 1843.		
Dah	Luci Gorinki		2

Fol. 6v

		f.	k.
Dah	<i>Krajaču za žurnadu i pol</i>		45
''	<i>za 4 pari polastri</i>	1	20
''	<i>za zamlit vriču ocimca</i>		25
''	<i>za brodarinu od iste</i>		15
''	<i>za 3 funti papra</i>		42
''	<i>Krajaču Peru</i>		30
''	<i>za piati verči i domiane</i>	2	14
''	<i>za 6 verše</i>	2	
''	<i>težakinam 58 za žet</i>	5	48
''	<i>težakom 9 ki oru svoimi voli</i>	3	36
''	<i>težakinam ke strižu janci</i>		14
''	<i>težakom 6 ki pomožu veršit</i>	1	12
''	<i>težakom 6 za mlatit sočivo</i>	1	
''	<i>težakom 26 ki kopaiu fermentun do podne</i>	2	36
''	<i>težakom 2 ki siu proso</i>		24
''	<i>težakom ki oru cnašimi voli</i>		12

Fol. 7r

		f.	k.
Dah	<i>težakom 2 ki kopaju kumpir i kapuc</i>		24
''	<i>težakinam 2 ke kopaiu fažol</i>		12
''	<i>težakom 16 ki kopaju cinkvantin</i>	3	12
''	<i>težaku ki načini catoku</i>		24
''	<i>Antonu Koleniću za 5 baril i pol vina</i>	11	50
''	<i>Lužaru za 10 bocuni i 10 važ od stakla</i>	3	
	Učinih račun prid fratri u refitoriu i bi tračeno u sve	44	49
	Na 26. Miseca agušta 1843.		
	<i>Vidih i bi učinjen konat kako u ovu sa druge strane ovo- ga kvaterna od priêtia i datê</i>		
	<i>(sui pečat)</i>		
	<i>Fr. Êcinto Milohnić Minr. Provl.</i>		

Fol. 7v

	Miseca agušta 1843.	<i>f.</i>	<i>k.</i>
<i>Dah</i>	za oprat robu crikvenu koludrican	1	44
"	za mladice od kapuca		30
"	za česan		48
"	za oglavicu		13
"	za 12 funti nada	1	40
"	kovaču od Beloga za 12 žurnade	12	
"	M. P. Provincijalu tašu od Mostira	42	
"	istomu ca onoraru	6	
"	za jedan kalendari		26
"	za samlit 2 vriče	1	24
"	za potkovat konia na novo	1	
"	za 6 športe	6	
"	težakinam 5 ke peru rubu mostirsku		30
"	težakini za mlit		10
"	težakinam 4 ke lupe kolci i pobiraju fažol		24
"	težakinam 14 ke stroje šenicu	1	24
"	težakinam 7 ke stroe ocimac		42
"	težakini ka pobira fažol		6
	Učinih račun prid fratri pod cvonac u refitoriu i bi tračeno	77	1
	Miseca šetembra 1843.		
<i>Dah</i>	za 19 funti voska	19	
"	za kopču od kože	4	
"	za 10 funti govedine na Riku		50
"	za 17 lakti platna za vriče	2	54

Fol. 7r

		<i>f.</i>	<i>k.</i>
<i>Dah</i>	za 3 sture	1	15
"	za 4 šoto kope od bocuni		24
"	za 12 šoto goti		36
"	za jednu solnicu		15
"	za tunevinu	10	
"	za jedan libar u komu se upišuje inrtada		45
"	za libar u koga se upišuje aniveršarii		45
"	za ovi kvinteran	1	40
"	za lonci i padele Dalmatinu		40
"	za barku mela	1	
"	za 10 pari pulastri	3	20
"	za 25 paš obervice i olova skupa	1	15
"	težaku ki nabija bačve		20
"	težaku ki čini kola		20
"	težakinam 2 ke pobiraju fermentun		12

''	<i>težakinam 4 ke meu</i>		40
''	<i>Keršiću za kacol i pinicu</i>		35
''	<i>istomu za brus</i>		30
''	<i>istomu za 3 miliari kup i 2 miliara matuni zdacium</i>	49	57
''	<i>istomu za peču platna za lancuni za ulike</i>	20	28
''	<i>istomu za 125 libric riži</i>	7	20
''	<i>istomu za gražolu i sturu</i>		50
''	<i>Gargu i Fortunatu za 14 žurnade od puta za Dermunić</i>	7	
''	<i>Antoninu za 9 žurnade za isti put</i>	1	47
''	<i>težakinam 17 ke nose cemju za isto delo</i>	1	47
''	<i>gorincem 2 za 17 žurnad i pol za isti put</i>	12	52
''	<i>težakinam 4 za nosit cemlju</i>		24
''	<i>Stipanu i kupajnem za 24 žurnade po karantani 20</i>	32	

Fol. 8v

		fni.	kni
Dah	<i>trim težakom ki čiveraju na isto delo po karantani 15</i>		45
''	<i>Kvdovcu za 9 baril vina po f. 2 karatani 20 barilo</i>	21	
''	<i>Lusarcu za 18 baril dva sića i 3 verči vina</i>	54	58
''	<i>fr. Ivu veštarij</i>	15	
''	<i>junaku Matu</i>	3	
''	<i>is(t)omu za postole ke su mu hodili u decembru 1842.</i>	2	
''	<i>Koleniću za 15 funti teletovini po karantani 6 funt</i>	1	30
''	<i>Pastoraku za 23 funti skopčevinu</i>	2	18
''	<i>Provincijalu za barilo menul</i>	3	30
''	<i>za gruna</i>	1	
''	<i>za 12 libric vidriola</i>		36
''	<i>za bul od šuplike za dišpenšu od kontribuciona na toš</i>		30
''	<i>Keršiću za koltrine od crikoe</i>	5	35
	Učinih račun prid fratri i bi tračeno u sve	303	

Za 35 fiorina nabavili su konja i za 1 fiorin ga dali nanovo potkovati. Za 10 fiorina kupili su prasca. Za 95 fiorina kupili su gotovo 2500 litara vina. Medicine za 1 fiorin. Valja napomenuti da su u rujnu 1843. plaćene dvije knjige za upisivat „intrade“ i „aniveršarije“ po cijeni od 45 karantani. Ovu veliku knjigu, „kvinteran“ koju sada čitamo, a u koji se zapisivalo *datje i prijatje* od 1842., samostan je platio 1 fiorin i 40 karantani. Misu za pokojnu bratju platili su 25, a dvojici su kolejana na kraju godine dali 40 karantani. Prihode od intrade možemo naslutiti iz knjige rashoda („datje“) gdje se vide žurnade te obim i vrsta poslova koje

su odradile težakinje i težaci. Brali su i mljeli masline i pravili ulje, obrađivali brajde, „tergali i mastili“ grožđe te pravili vino. Brali su smokve i „serčike“.

Franjevci trećoredci uzgajali su razne vrste žitarica i grahorica. Sadili su i uzgajali kukuruz, cikvantin, pšenicu i ozimac, bob, fažol, „kapuz“ i krumpir na Puntulokve. Iako uvjeti za uzgoj žitarica na otoku nisu bili najpovoljniji, fratri i drugi mještani uzgajali su ih za svoje potrebe. Držali su ovce, krave i koze na svojim posjedima na Krku i Cresu (1625. godine imali su na Cresu 55 svojih ovaca).

Skrb o crkvi i samostanu

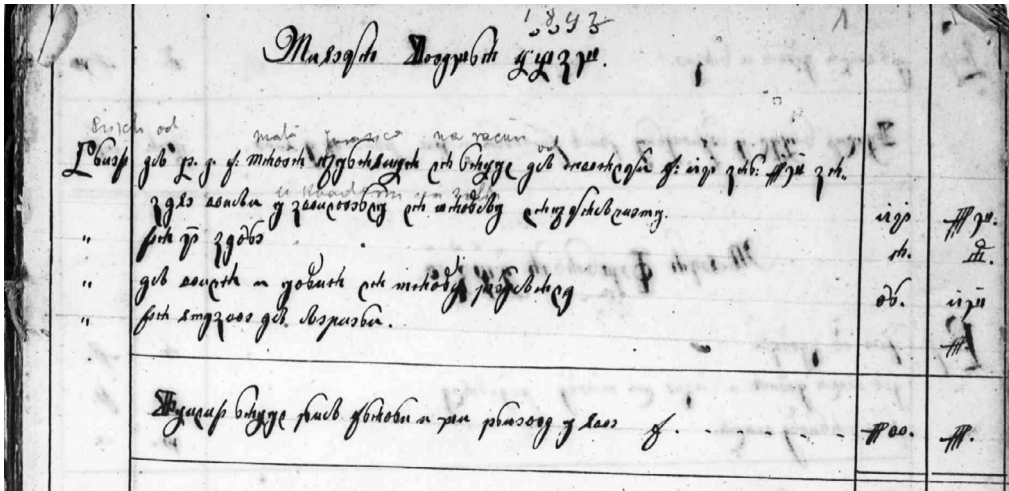
Gvardijani su svake godine nabavljali crkveno ruho i opremu, kupljene su „koltrine od crkve“ i oltarnik – „rub od oltara“. Nabavljen je i kanon sv. Marka za 45 karantani. Fratri su 1842. nabavili 3 funte voska, a 1843. 19 funta, kako bi načinili svijeće za crkvu. Spominju se i debele svijeće („kandalote“) i „dušice od kandela“. Gvardijani su vodili brigu o stanju crkve i samostana, tako da je gotovo svaki poduzimao neke gradnje i popravke. Radove su izvodili zanatlije s otoka, ali i s kopna, zajedno s fratrima. Iz zabilježbi gvardijana u knjizi *Datje* saznajemo ponešto o radovima na crkvi i samostanu te nabavi opreme.

Barka, oprema za ribolov i nabava ribe

Velik dio prihoda samostana osiguran je ribarenjem. Samostan je posjedovao barku za koju su te godine nabavili dva nova vesla. Fratri i junaci uspješno su se bavili ribolovom jer je dio obale uz samostan na Glavotoku oduvijek bio, a i danas jest, bogat ribom. Te su godine kupili 9 vrša, mreže prostice i sardelare te olovo. Što nisu ulovili sami, nabavili su od ribara (menule, lokarde, bakalar, tunjevinu i ugora). Ako nisu uspjeli nabaviti ni kod ribara, nabavili su, kao i danas, u Rijeci.

Kvateran S. Marie od Glavotoka – Prijatje

Sadržajno, upisani primitci prikazuju gospodarske temelje samostanskog života. U knjizi primitaka zabilježen je relativno malen broj izvora samostanskih prihoda. Glavninu primitaka samostan je ostvarivao od prodaje drva, maslinova ulja te livela i fitanci za najam pašnjaka.

Sl. 2. Glavotok, Prijatje, listopad 1842.

Fol. 1r

Miseca otobra 1842.

Prieh	od P.O. f. Mata Jurasića na račun od avanci f. 24 kar. 32 ka- ko se vidi u kvinternu na šaldu najcadniemu	24	32
"	za 4 kože	1	8
"	od vina i ulia na malo prodano	7	22
"	za smokve od Depieri		30
	Učinih račun prid fratri i bi prieto u sve f.	33	30
	Miseca novembra 1842.	k.	f.
Prieh	za star fermentuna	3	
"	od popa Orančića za liveli Castani pod nastojanjem o. Bernarda	4	6
"	od istoga livel	3	24
"	od vina i ulia na malo prodano	10	13
	Učinih račun u refitorij prid fratri i bi prieto u sve f.	20	43
	Miseca decembra 1842.		
Prieh	za 9 kož od starke	2	20
"	od vina i ulia na malo prodano	11	16
	Učinih račun prid fratri u refitorij i bi prieto u sve f.	13	36
	1843.		
Prieh	Miseca jenara za smokve funti 116	3	52

Fol. 1v

Prieh	od vina ulia i rakie	7	32
	Učinih račun u refitoriu prid fratri i bi prieto u sve f.	11	24
	Miseca febrara 1843.		
Prieh	za 50 kolci	1	30
"	od vina ulia i rakie na malo prodano	10	9
"	za barilo vina	2	20
	Učinih račun u refitoriu prid fratri i bi prieto u sve f.	13	59
	Miseca marča 1843.		
Prieh	od Čecoti za 2 barila vina	4	40
"	od istih za 6 barila vina	16	
"	od Lipara za petsto i pedeset muret	26	
"	za osam sto kolci	4	
"	za 3 sići ulia	14	
"	od Pelaja za barilo ulia ča osta dužan f. O. Matu	20	
"	od vina i ulia na malo prodano	7	22
	Učinih račun u refitoriu prid fratri i bi prieto u sve f.	92	2
	Miseca Aprila 1843.		
Prieh	od Čecot za 14 kvartic ulia	4	52
"	od vina i ulia na malo prodano	5	54
"	za pelice od Kolenića		40
	Učinih račun u refitoriu prid fratri i bi prieto u sve f.	11	26

Fol. 2r

	Miseca Maêa 1843.		k.
Prieh	za barilo vina	2	40
"	za fitancu od Hrebi od Paliska	18	
"	za 4 kožice od janci	1	5
"	od vina i ulia na malo prodano		
	Učinih račun prid fratri u refitoriu i bi prieto u sve f.	27	29
	Miseca Junê 1843.		
Prieh	za pol barila vina	1	20
"	za 6 kožic	1	40
"	od vina ulia na malo prodano	6	35
"	od Luce Cdolke(!) za vola	30	
"	od Keršića na račun od faš	200	
	Učinih račun prid fratri u refitoriu i bi prieto u sve f.	235	35

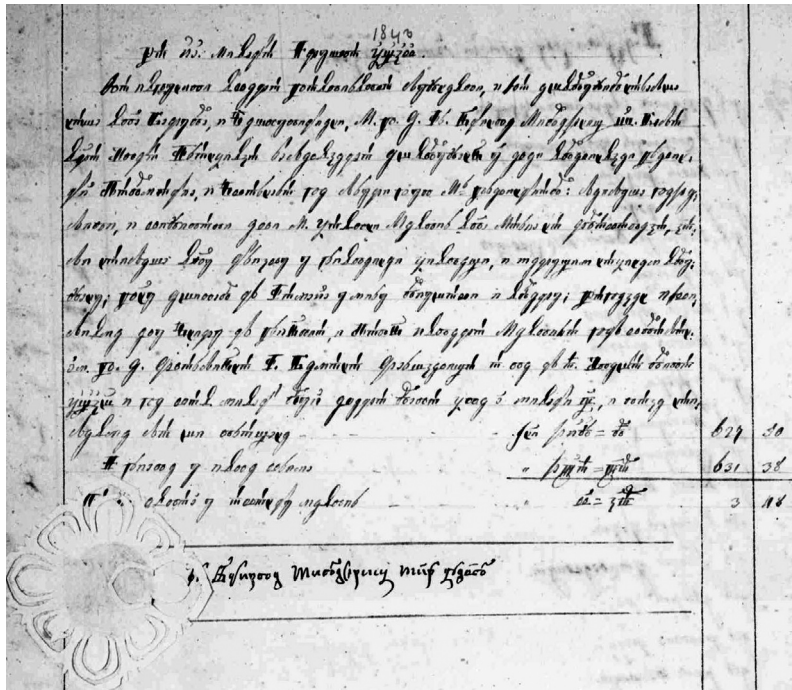
	Miseca Luê 1843.		
Prieh	od lugara za barilo vina	2	20
"	od istoga za jarca	1	
"	od plovana od Breloga za pol sića ulia	1	55
"	za sir	4	6
"	od vina i ulia na malo prodano	7	16
"	od Dubašljančića za kožu od vola	3	30
"	od Pera Petrine za kožu od vola	4	30
"	od Kolenića za fitu Castane pod O. P. Mation	5	12
"	od ulia koga dah za žurnade	24	26

Fol. 2v

Prieh	za poplati	1	
"	fitancu od Verh od Dubašljančića	6	24
"	od Frankovoi za Dolčino	7	
"	od Broca na Kuriak	4	
	Od reštance pod nastojanjem M. P. O. Bernarda		
Prieh	od Iva Broca za fitancu od Kuriaka	2	
"	od istoga za prokorši	2	
"	od Frana Ceca	1	24
"	od Antona Ceca	4	8
"	od Fabiana	2	4
"	od Mika Vodopia	4	48
"	od pastoraka		44
"	od Iva Antina	1	
"	od Mata Ceca	2	20
"	od Mata Jantovića	1	38
"	od Gavda Broca		
"	od Osipa Broca	3	18
"	od Pera Meršića	3	48
"	od Pera Re()rine	1	6
"	od Ma(r)ka Meršića		6
"	od udovice Frankovice	1	54
"	od Mika Frankovca	3	
"	od Antona Frankovca	1	
"	od Mata Petrine		14
"	od Antona Skočigorića	1	30
"	od udovice Skočigorke na račun		51
"	od Antona Kolenića /nije primleno nego fni. 3 daline fni. 50:2	50	2
"	od Pera Skočigorića	1	12
"	od Antona Buića	4	30
"	od Marka Sokola	1	22

Fol. 3r

<i>Prokorši ke su upali leta 1843.</i>			
<i>Prieh</i>	<i>od Jakova Dubašliančića</i>	1	34
"	<i>od Antona Jantovića</i>	2	33
"	<i>od Iva Broca</i>	1	3
"	<i>od Frana Ceca</i>	1	25
"	<i>od eredi p⁺ Iva Menkuvića</i>	4	5
"	<i>od Fabiana</i>	1	38
"	<i>od Mika Vodopie</i>	3	39
"	<i>od Mata Cdola</i>	1	30
"	<i>od Šforca</i>	1	45
"	<i>od Milušike</i>	1	27
"	<i>od Kusturine</i>		50
"	<i>od Iva Antina</i>	1	
"	<i>od Antona Ceca</i>	1	25
"	<i>od Frana Jantovića</i>	1	12
"	<i>od Osipa Broca</i>	3	33
"	<i>od Britie Bruci</i>	2	27
"	<i>od Pera Meršića</i>	1	15
"	<i>od Pera Petrine</i>	2	5
"	<i>od Maka Meršića</i>		33
"	<i>od Jura Frančića</i>	1	42
"	<i>od Antona Frankovca</i>	1	50
"	<i>od Mata Petrine</i>		58
"	<i>od Mika Frankovca</i>	1	50
"	<i>od Antona Skočigorića</i>		24
"	<i>od Antona Buića</i>	2	48
"	<i>od Marka Sokola</i>		50
Učinih račun u refitoriu prid fratri i bi prieto u sve f.		191	54

Sl. 3. Vižita 26. kolovoza 1843. godine

Fol. 3v

Na 26 miseca Agusta 1843. Za ispuniti svoga pastirstoa dužnosti, i za oblužil naredbe naše S(ve)te regule i Koštuticioni M.P.O. fr. Ćinto Milohnić 3. reda S(ve)ta Ota Franciška redovskoga oblužene u ovoi slovinskoj provin ci Dalmacie i Koarnera po drugi put Mr. Povincial doidoše poho diti i vižitati ovi M. častni Mostir S(ve)te Marie na Glavatoka, ka di naidoše S(ve)tu crikvu u pristoinoi čistoći i mogućim načinom slo ženu, p(.nu) obitelj od famele u miru ljubavi i slogi napokon izvi diši ovu knigu od priëtia i daté istoga mostira pod vladan em P. O. gvardiëna f. Romana Gerškovića a to od 1 oobra lita 1742. i po vas misec lui ovoga leta što e miseca 10 i tako nai dosmo da bi tračeno --- fni 627 :50 a prieto u isto vrime --- " 631:38 [...]ostae u avancu mostir --- " 3 :48	627	50
	631	38
	3	48
(suhi pečat) fr. Ćinto Milohnić min(ista)r prov(incia)l		

Fol. 4r

<i>Miseca agušta 1843.</i>			
<i>Prieh</i>	<i>od avanci m. p. O.fr. Bernarda kako se vidi u svoemu šaldu</i>	88	50
"	<i>tako jer od avanci O. f. Matiê</i>	63	45
"	<i>ca pelice</i>		50
"	<i>od sira</i>	1	24
"	<i>za 2 kože</i>		40
"	<i>od lugara za šesto faši</i>	4	50
"	<i>od Lulića pervu ratu</i>	17	30
"	<i>od istoga fitancu od ovoga leta</i>	3	
"	<i>od Kolenića za fiti od ovoga leta</i>	3	
"	<i>od vina i ulia na malo prodano</i>	9	17
	<i>Učinih račun prid fratri i bi prieto u sve f.</i>	193	6
<i>Miseca šetembra 1843.</i>			
<i>Prieh</i>	<i>od plovana od Beloga za 2 sića ulia</i>	7	24
"	<i>od plovana Buića za 2 sića ulia</i>	7	0
"	<i>o(d) Frankovca reštancu O. f. Mata</i>	6	48
"	<i>od vina i ulia na malo prodano</i>	6	54
	<i>Učinih račun u refitorij prid fratri i bi prieto u sve f.</i>	28	42

Stalne primitke samostan ostvaruje od *livela* i *fitanci* za najam pašnjaka (Verh, Dolčino i Kurjak). Na veliko su prodavali faši¹³ i kolce. Samo su trgovcu Keršiću prodali faši za 233 fiorina. U tih su godinu dana prodali ulja na veliko za više od 72 fiorina, a na malo: vina, maslinova ulja i rakije za ukupno 154 fiorina. Samostan je zarađivao i od prodaje ovčjeg sira i mesa. Najčešće su prodavali meso škopca i odrasle ovce („starka“). Jednog su vola prodali Luci, a jarca su prodali Lugaru. Prodavala se koža ovaca i volova, ali i poneko krzno. Prodali su i manje količine smokava i kukuruza („star fermentuna“). U tih je godinu dana samostan potrošio najviše novca za nabavu vina, a najviše su novca dobili od prodaje drva (faši i kolaca). Ukupno je od listopada 1842. do listopada 1843. samostan uprihodio 853, a potrošio 1008 fiorina. Rashodi su u tih godinu dana očekivano bili veći od prihoda za 155 fiorina pa provincijal u viziti 1843. i 1844. godine nije zapisao nikakvu primjedbu.

.....
 13 Drva za ogrjev dužine oko 60 cm.

IZVORI I LITERATURA

Arhivski izvori:

Arhiv Provincijalata franjevacca trećoredaca, Zagreb:

Samostan sv. Marije u Glavotoku, Knjiga primitaka i izdataka 1842-1875. Mikrofilmirano u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu: ZM 43-15-07 HDA136-140; HDA 210-218.

Literatura:

BADURINA, Anđelko, *Datja i prijatja: primici i izdaci samostana franjevacca trećoredaca glagoljaša u Martinšćici na otoku Cresu*, knjiga I. (1578. – 1618.), Rijeka: Povijesni arhiv Rijeka (Posebna izdanja Povijesnog arhiva Rijeka, sv. 12), 1995.

GALOVIĆ, Tomislav, Parčićev zemljovid otoka Krka iz 1865. godine, *Krčki kalendar 2011.* (2010): 111-114.

GALOVIĆ, Tomislav, *O Dubašnici i njezinim ljudima. Prinosi za povijest dubašljanskoga kraja na otoku Krku*, knjiga II., Rijeka: Povijesno društvo otoka Krka (*Krčki zbornik*, sv. 73., *Posebno izdanje Povijesnog društva otoka Krka*, sv. 64), Općina Malinska-Dubašnica, Naklada Kvarner, 2019.

GALOVIĆ, Tomislav – MIŠKOVIĆ, Mirko, Runjin Klimantović. Petar Runje, *Fra Šimun Klimantović u svom vremenu.* Ogranak Matice hrvatske u Ogulinu (Modruš – knjižnica Ogranak Matice hrvatske Ogulin, knj. 8), Ogulin, 2015., 147 str., *Zadarska smotra – časopis za kulturu, znanost i umjetnost* LXV (2016) 3-4: 269-275.

IVANČIĆ, Stjepan M., *Povjestne crte o samostanskom III. Redu sv. o. Franje po Dalmaciji, Kvarneru i Istri i poraba glagolice u istoj redodržavi*, Zadar: Odlikovana Tiskarna E. Vitaliani, 1910.

JANEKOVIĆ RÖMER, Zdenka, *Zajedništvo života franjevaca trećoredaca iz samostana Sv. Jeronima i stanovnika Martinšćice na Cresu (1578. – 1618.)*, *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu* 48 (2016) /= Tematski blok [drugi dio] / Themed issue [second part]: *Trećoredska glagoljaška tradicija u europskom kontekstu – Tertiary Glagolitic Tradition in European Context* / : 89-101.

RUNJE, Petar, *Glavotok. Svetište Majke Božje*, Glavotok: Samostan sv. Marije, 2005.

RUNJE, Petar, *Prema izvorima II. Rasprave i članci o hrvatskim franjevcima trećoredcima glagoljašima*, Krk – Zagreb: Povijesno društvo otoka Krka (*Krčki zbornik*, sv. 68. *Posebno izdanje*, sv. 61.) i Provincijalat franjevaca trećoredaca glagoljaša (Biblioteka Novaja i vethaja, knj. 9), 2012.

ŠTEFANIĆ, Vjekoslav, *Glagolski rukopisi otoka Krka*, Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti (Djela JAZU, knj. 51), 1960.

Juraj MUŽINA

They Have No Wine, but They Have Firewood: “Datja” and “Priyatja” of the Monastery of St Mary at Glavotok in the Year 1842/1843

Summary

The book of income and expenses is only one of the many notebooks that the Franciscans kept for centuries in the Croatian language using Glagolitic script. Concise and simple, the numerous entries recording the revenues and expenditures of the Monastery of St Mary at Glavotok reveal a wealth of interesting information about the religious community of the Franciscan Tertiaries and their neighbours living in the surrounding settlements. The data recorded in the Book of Income and Expenses show that in the observed period, from October 1842 to October 1843, expenditures exceeded income, which was not unusual in the nineteenth century. The friars shared the fate of their environment in both fertile and infertile years. The *kvateran* provides a picture of everyday monastic life and of the relations between the Tertiaries and peasants and fishermen from the island of Krk, shepherds and craftsmen from Cres, as well as itinerant merchants who moored their boats along the monastery walls and traded with the friars. The monks frequently visited brethren from other monasteries, thereby becoming acquainted with new developments in land cultivation and the breeding of new varieties, and offering an example of progressive economic practices to the inhabitants of nearby villages. In addition to information important for the Franciscan Third Order and the economic history of the island of Krk, the books of income and expenses recount details of diet, medicine, clothing, utensils, tools, domestic animals, boats and fishing, as well as visitors, servants, and superiors, encounters and journeys, grape and grain harvests, scarcity and abundance, the church, rituals, inventory and vestments, and the construction and improvement of property. Living together with the inhabitants of the surrounding villages for five and a half centuries

and mutually assisting one another, the Franciscan Tertiaries became deeply rooted and an integral part of the population of the western part of the island of Krk.

Keywords: Monastery of St Mary at Glavotok, Book of Income and Expenses, barrels, oil, wine.